

KOTO2024 uudistuksen eteneminen

Kunnanhallitus 11.06.2024 § 173
201/00.04.01/2024

Kunnat valmistelevat nyt kahta merkittävää uudistusta samanaikaisesti, kun 1.1.2025 astuu voimaan uudistettu kotoutumislaki yhtä aikaa TE-uudistuksen kanssa. Lakiuudistusten myötä kunnille siirtyy kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. TE-toimiston työnhakija-asiakkaiden kotoutumisen edistäminen tulee olemaan työllisyysalueen vastuulla, muiden osalta palveluista vastaa kunta. Maahanmuuttaja-asiakkaat ja kotoutujat on huomioitu mm. Raahen työllisyysalueen järjestämissuunnitelmassa (Kunnanvaltuusto 29.04.2024 § 28 ja 28.05.2024 § 46).

Suurin osa kotoutujista on TE-palveluiden asiakkaita, ja työnhakijoiden kotoutumisen edistäminen kytketään jatkossakin työvoimapalveluihin. Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämisen näkökulmasta kuntien erilaisten tilanteiden huomioimiseksi palveluita voidaan järjestää kuntien yhteistyöhön perustuvilla malleilla.

Kullakin viranomaisella ohjaus ja neuvonta omaan toimivaltaansa kuuluvista asioista (Mira Sinkkonen/TEM):

- Kunta: kotoutumislain mukainen ja muu kunnan ohjaus ja neuvonta
- Hyvinvointialue: sote-lainsäädännön mukainen ohjaus ja neuvonta, ml. ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki
- Työvoimaviranomainen: työvoimapalvelut
- Muut esim. KELAn etuudet, Migri oleskeluluvat
  - o Viranomaisilla on velvollisuus ohjata henkilö tarvittaessa muiden viranomaisten palveluihin.
  - o Yhteistyö tärkeää, riittävä resursointi ja päällekkäisen työn välttäminen

Maahanmuuttaneiden ja kotoutuja-asiakkaiden määrät vaihtelevat alueellisesti ja paikallistasolla, jolloin työvoimaviranomaisten ja kuntien yhteistyö tukee kotoutumispalveluiden saatavuutta ja kustannustehokkuutta. Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumista voidaan edistää järjestämällä palveluita kuntien yhteistyössä. Myös kotoutumisohjelma on suositeltavaa suunnitella yhteistyössä.

Kunnan kotoutumisohjelmassa tulee huomioida monialaisuus sekä yhteistyö järjestöjen ja työnantajien kanssa sekä muu yhteistyö. Kunnalla on oltava kotoutumisohjelma ja sitä kuvaava asiakirja 1.1.2025, jotta kunnalle voidaan maksaa kotoutumislain mukaisia korvauksia.

Kotolain uudistuksen keskeiset tavoitteet (Mira Sinkkonen/TEM & kotoutuminen.fi):

- edistää maahanmuuttajien kotoutumista, työllistymistä, yrittäjyyttä, hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa,

- edistää tarpeellisten ja laadukkaiden kotoutumista edistävien palveluiden saatavuutta,
- edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja hyviä väestösuhteita,
- vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumista ja heidän tavoittamistaan paremmin kotoutumispalveluiden piiriin,
- selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä
- vahvistaa monialaista yhteistyötä, järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä

Keskeiset muutoksen uudistuksessa:

- kotoutumisohjelman tekeminen (ehtona valtionosuudelle, korvaa aiemmin tehdyn kotouttamisohjelman),
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio (äidinkielellä/hyvin osaamallaan toisella kielellä),
- osaamisen ja kotoutumisen palveluntarpeenarviointi ja kotoutumissuunnitelma,
- ohjaus- ja neuvontapalvelut,
- valtakunnallisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto viimeistään 2027 (asiakastietojärjestelmä on oltava),
- tulkkaus ja käännettäminen,
- rahoitusjärjestelmän muutos (tulee VOS:n osana) ja
- raportointi ELY-keskukselle vähintään 2 vuoden välein.

Kunnan on huolehdittava kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Nämä asiat tulee kuvata jo olemassa olevaan suunnitteluasiakirjaan/toimenpideohjelmaan tai voidaan tehdä erillinen asiakirja. Työlle asetettuja tavoitteiden toteutumista tulee seurata.

Kunnat voivat päättää mikä toimiala vastaa yleisesti kotoutumisen edistämisestä ja miten muiden kuin työhakijana olevien henkilöiden kotoutumispalvelut järjestetään. Kunnat voivat päättää yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa, että työvoimaviranomainen järjestää myös työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumispalvelut. Kunta voi toteuttaa kotoutumisohjelman tai sen osan yhteistyössä muiden kuntien kanssa. (kotoutuminen.fi.)

Kuntalain mukaan tehtävää, jossa käytetään julkista valtaa, tulee hoitaa virkasuhteessa. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laadintaan liittyy julkisen vallan käyttöä ja kyseessä on viranomaistehtävä. Näitä tehtäviä hoitavan henkilön tulee olla viranhaltija. Siikalatvan kunnassa kotoutumisasiat ovat viranhaltijan (työllisyysasiantuntija) hoidettavana.

Kunta voi ulkoistaa seuraavia julkisia hallintotehtäviä palveluntuottajille: ohjausta ja neuvontaa, osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyviä asiantuntija-arviointeja, monikielisen yhteiskuntaorientaation ja kotoutumiskoulutuksen toteuttamista koskevia tehtäviä.

Raahen työllisyysalueen kunnat ovat käynnistäneet yhteistyössä KOTO24-työryhmän, jossa ovat mukana kuntien kotoutumista

hoitavat henkilöt. Tarkoituksena on valmistella kunnille työllisyysalueen yhteinen kotoutumishjelma, johon jokainen kunta voi lisätä oman palveluprosessinsa/-valikoimansa. Yhteisen kotoutumishjelman tavoitteena on prosessien ja kotoutumisen toteuttaminen yhdenvertaisesti koko työllisyysalueella. Raahen työllisyysalue valmistelee työttömien työnhakijoiden palveluprosessin ja osoittaa siihen tarvittavan resurssoinnin. Valmistelun yhteydessä on käyty keskustelua, voisiko Raahen työllisyysalue hoitaa myös muiden kuin työttömien työnhakijoiden palvelut. Asia on Raahessa selvityksen alla. Kuntien on hyvä muodostaa periaatteellinen mielipide, halutaanko työllisyysalueen hoitavan myös muut kuin työttömien työnhakijoiden kotoutumispalvelut.

Valmistelijan päätösehdotus

(hall. joht.)

Kunnanhallitus merkitsee esittelyn tietoonsa saatetuksi ja evästää viranhaltijoita kotouudistuksen jatkovalmistelussa.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pekka Iivari

Päätösehdotus: Valmistelijan päätösehdotuksen mukaan.

Päätös: Päätösehdotuksen mukaisesti.